

Fries Museum

Geadviseerd subsidiebedrag: **€ 250.000**

Gevraagd subsidiebedrag: € 250.000

Over de instelling

Stichting Fries Museum (hierna: Fries Museum), gevestigd in Leeuwarden, is een provinciaal museum. In 2009 integreerde het museum met het Keramiekmuseum Prinsessehof. Het Fries Museum beheert ruim tweehonderdveertigduizend voorwerpen. De collectie is onderverdeeld in vijf gebieden: terpencultuur en middeleeuwen, oude kunst, toegepaste kunst en textiel, Fries Verzetsmuseum en moderne en hedendaagse kunst. Het Fries Museum positioneert zich als de schatkamer van Friesland. Het wil het regionale erfgoed van Friesland presenteren en beheren, en samen met de inwoners van de provincie de toekomst ervan vormgeven. Als museum wil het bijdragen aan herwaardering van het platteland.

Subsidieadvies

Het Fries Museum vraagt subsidie aan als instelling met als kernactiviteit het beheer en behoud van een provinciale collectie cultureel erfgoed van nationaal of internationaal belang. Het museum vraagt subsidie voor het uitvoeren van publieksactiviteiten die verband houden met de collectie en een aanvulling vormen op de activiteiten waarvoor de provincie Friesland subsidie verstrekt. Het museum is voorgedragen door de Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland, waar de instelling haar standplaats heeft. Het Fries Museum voldoet aan de eisen die de Regeling stelt met betrekking tot artikel 3.26.

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Fries Museum een subsidiebedrag te verlenen van € 250.000, mits zij:

- concreter uitwerkt welke tentoonstellingen en activiteiten zij met de rijksbijdrage organiseert, gekoppeld aan het educatieve programma en publieksbereik, en aan de rol als Fries moedermuseum.
- een aangepaste begroting indient in lijn met het activiteitenplan en een toelichting geeft op de besteding van de subsidie.

De raad vindt het Fries Museum een toegankelijk museum en het tentoonstellingsprogramma geschikt voor een breed publiek. Met de bijdrage van het Rijk kan de instelling grote tentoonstellingen blijven programmeren. De raad begrijpt deze ambitie van het museum om de komende tijd te bestendigen, maar niet duidelijk is voor welke tentoonstellingen en nieuwe publieksactiviteiten het museum de BIS-

subsidie precies wil gebruiken, en hoe deze zich verhouden tot het voornemen om als moedermuseum te fungeren.

De instelling biedt een interessant educatief en participatief programma, waarmee zij bewoners van Friesland bij het museum betreft. Uit de aanvraag blijkt echter niet welke educatieve of participatieve activiteiten zij wil organiseren met de rijksbijdrage.

Het museum past de Fair Practice Code en Governance Code Cultuur toe, maar formuleert geen concrete verbeterpunten voor de komende periode. De raad had graag een uitgebreidere toelichting gezien op de toepassing van de Code Diversiteit en Inclusie.

Beoordeling

Artistieke/inhoudelijke kwaliteit van de kernactiviteiten

Volgens de raad is het Fries Museum een toegankelijk museum met een rijke collectie. De instelling maakt drie typen tentoonstellingen. Met A-tentoonstellingen toont zij spraakmakende werken uit de eigen collectie, aangevuld met bruiklenen. B-tentoonstellingen zijn uitgebreide presentaties van de eigen collectie. Met C-tentoonstellingen richt het museum zich met kwalitatief hoogstaande actuele presentaties op een kleinere, specifieke doelgroep. Daarnaast programmeert zij *blockbusters*, zoals 'Alma-Tadema' in 2016 – 2017.

Het tentoonstellingsprogramma van het Fries Museum voor de komende periode is geschikt voor een breed publiek. De instelling heeft een eigen signatuur ontwikkeld die de bezoeker centraal stelt. In 2022 staat een A-tentoonstelling op het programma over de hoge middeleeuwen in Friesland in relatie tot de rest van Nederland, en in 2023 organiseert de instelling de A-tentoonstelling 'Say Yes to the Dress' over bruidsjurken en de geschiedenis van de trouwjurk. Bij elke A-tentoonstelling ontwikkelt zij een activiteitenprogramma met lezingen en drempelverlagende evenementen, zoals een Valentijnsavond.

Leeuwarden-Fryslân was in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa. De instelling heeft zich in dat jaar landelijk en internationaal goed op de kaart gezet en wil deze lijn voortzetten. Met de rijksbijdrage kan zij A-tentoonstellingen organiseren met een uitgebreid onderwijs- en activiteiten aanbod, en zo haar maatschappelijke, toeristische en economische impact in de regio vergroten. Zij heeft de ambitie om twee A-tentoonstellingen per jaar te tonen en elke twee jaar een *blockbuster* te organiseren. Daarnaast stellen de extra middelen de instelling in staat om de rol als moedermuseum van Friesland te blijven vervullen.

De raad heeft er vertrouwen in dat de instelling ook de komende jaren spraakmakende publieksactiviteiten organiseert met een eigen signatuur. Niet duidelijk is echter voor welke tentoonstellingen zij de BIS-subsidie precies wil gebruiken, voor welke activiteiten in het kader van de randprogrammering en hoe de activiteiten zich verhouden tot het voornemen om als moedermuseum te fungeren, een ambitie die het museum ook expliciet verbindt aan de BIS-bijdrage.

Vernieuwing

De raad vindt het activiteitenplan van het Fries Museum degelijk. De keuze van de instelling om de positie en kwaliteit de komende periode vast te houden is begrijpelijk.

Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering

Het Fries Museum is redelijk transparant over de gehanteerde vergoedingen: de instelling volgt de Museum cao. De vaste formatie is na de reorganisatie in 2013 – 2014 vastgesteld op 37 fte, en is sindsdien nauwelijks gewijzigd. Jaarlijks biedt de instelling plaats aan gemiddeld 54 stagiairs. Zij werkt met 144 vrijwilligers. Onduidelijk is in hoeverre er wordt gewerkt met zzp'ers.

Kunstenaars en vormgevers krijgen een vergoeding voor de bruikleen van eigen werken en de tijd die ze in projecten met het museum investeren. Wel heeft het museum in de berekening van de kunstenaarshonoraria twee grenzen aangebracht, om het betaalbaar te houden: het budget kunstenaarshonorarium verhoudt zich op een redelijke en vooraf bepaalde wijze tot het budget van het volledige tentoonstellingsproject, en de vergoeding is begrensd voor presentaties die langer lopen dan een halfjaar. De raad juicht de transparantie van de instelling toe en begrijpt deze keuze, maar benadrukt dat zij kunstenaars een passende betaling moet kunnen bieden en gaat er vanuit dat eerlijke beloning het uitgangspunt is bij elke afspraak van het museum met makers.

De begroting voor 2021 toont aan de baten- en aan de lastenkant een afname ten opzichte van de realisatie in 2017 en 2018. Volgens de instelling komt dit doordat het programma- en marketingbudget wordt verlaagd. Het gevolg daarvan is dat er minder tentoonstellingsplannen worden ontwikkeld, waardoor er minder fondsen kunnen worden geworven. Volgens de toelichting op de begroting wil de instelling de BIS-subsidie besteden aan een wintertentoonstelling, project- en publieksbegeleiding en marketing, maar niet duidelijk is om welke wintertentoonstelling het gaat.

Bevordering van educatie en participatie (inclusief publieksbenadering)

Het Fries Museum wil de komende periode het educatieve programma uitbreiden, zowel binnen als buiten de muren van het museum. De instelling is van plan om residenties van kunstenaars te koppelen aan wijkprojecten die bewoners betrekken bij het museum. Zij wil met het 'Fries Museum on Tour' Friezen in wijken en dorpen betrekken bij hun eigen erfgoed. Met de extra middelen kan zij de samenwerking met het mbo en hbo intensiveren en de onderwijsprogramma's van de afgelopen jaren een vervolg geven, en onderwijsmateriaal ontwikkelen bij A-tentoonstellingen.

In de periode dat Leeuwarden Culturele Hoofdstad was, had de instelling een groot publieksbereik: in 2017 bereikte zij 143.000 bezoekers en in 2018 350.000. Het museum heeft drie doelgroepen: cultuurliefhebbers uit het hele land, inwoners van Friesland en toeristen. Voor de komende periode begroot zij 80.000 bezoekers per jaar. Dit lijkt de raad een realistische ambitie, maar hij mist inzet van het museum op het bereiken van nieuwe publieksgroepen. Ook ontbreekt informatie over de educatieve en participatieve activiteiten van het museum met de rijksbijdrage en de visie van waaruit dat gebeurt.

Geografische spreiding

Het Fries Museum is onderdeel van de cultuurregio We the North. Volgens de aanvraag zoekt de instelling actief verbinding met de inwoners van de provincie Friesland. Zij wil een internationaal zichtbaar en ruimhartig regionaal museum zijn, dat bijdraagt aan brede welvaart van de regio en aan de landelijke spreiding van het groeiende aantal toeristen. De raad leest echter weinig terug in het plan over de concrete invulling van samenwerkingen met (culturele) partners.

Toepassing Fair Practice Code

Het Fries Museum geeft aan de Fair Practice Code toe te passen. De instelling hanteert met betrekking tot het betalen van kunstenaars en vormgevers een aangepaste richtlijn kunstenaarshonoraria (zie 'Eerlijke beloning en gezonde bedrijfsvoering'). Uit de aanvraag blijkt niet welke rol het Fries Museum speelt in de sociale dialoog over eerlijke beloning. De raad ziet graag dat deze rol uitgewerkt wordt. Ook mist de raad concrete stappen die het museum de komende jaren wil zetten om de code beter te kunnen toepassen.

Toepassing Governance Code Cultuur

Het Fries Museum onderschrijft de Governance Code Cultuur. De bestuurlijke organisatie werkt volgens een model met een bestuur en een raad van toezicht. Stichting Fries Museum en stichting Keramiekmuseum Princessehof zijn verbonden ondernemingen met een gemeenschappelijke ondernemingsraad. De instelling licht de toepassing van de code en de rol en

verantwoordelijkheden van de raad van toezicht en het bestuur in voldoende mate toe, maar de raad mist daarbij actiepunten voor de komende periode.

Toepassing Code Diversiteit en Inclusie

In de toelichting op de toepassing van de Code Diversiteit en Inclusie gaat het Fries Museum onvoldoende in op het programma, het publiek, de partners en het personeel. De instelling zegt voor iedereen toegankelijk te willen zijn en het bereiken van regionale bezoekers als belangrijk speerpunt te zien, maar beschrijft niet hoe zij dat wil realiseren. Zij benoemt diversiteit als doelstelling onder vrijwilligers en medewerkers in een re-integratietraject, maar niet van de vaste staf, tijdelijke krachten en de raad van toezicht. Een concreet actieplan voor de komende periode op het gebied van diversiteit en inclusie ontbreekt.